

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-1844/2014-16

Датум: 23.02.2015.

Немањина 22-26

"Elixir Prahovo - ИНР"

Радујевачки пут бб
19330 Прахово

Предмет: Примедбе Техничке комисије за оцену Студије о процени утицаја на животну средину

Министарству пољопривреде и заштите животне средине, доставили сте захтев за сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта складишта фосфогипса, на к.п. наведеним у самом захтеву, КО Прахово, на територији СО Неготин, дана 10.12.2014. године, заведен под бројем 353-02-1844/2014-16.

На основу чланова 16. став 1. и 17. став 1. као и на основу члана 59. Закона о државној управи («Службени гласник Р.Србије», број 79/2005), у вези са чл. 22. и 23. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04, 36/09), као и на основу члана 1. став 2. Правилника о раду техничке комисије за оцену студије о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 69/05), надлежни орган је за оцену предметне студије о процени утицаја на животну средину образовао Техничку комисију која је извршила преглед Студије.

Техничка комисија је констатовала да је предметну Студију неопходно вратити на дораду/допуну.

Примедбе које треба отклонити:

- 1) Студија мора да садржи Информацију о локацији/локацијске услове. Услове који су у њој дати потребно је имплементирати у тексту Студије, а посебно у поглављу 8.
- 2) Потребно је у Студији дати преписе листова непокретности за предметне катастарске парцеле. Такође, навести (најбоље табеларно) све катастарске парцеле које су обухваћене пројектом и јасно назначити њихов статус (да ли су у власништву носиоца пројекта, државном, приватном и сл) и предвиђену динамику откупа, као и њихов тренутни начин коришћења и катастарску класу земљишта.

- 3) Сва документација која је приложена уз Студију се односи на План детаљне регулације, а не конкретно на складиште фосфогипса. То би за приложену документацију било прихватљиво, с тим да се прибаве и приложе неопходна мишљења и услови у поступку издавања водних услова за предметно складиште фосфогипса, а то су: мишљење републичке организације надлежне за хидрометеоролошке послове, услови јавног комуналног предузећа за прикључак на јавни водовод или јавну канализацију и информација јавног комуналног предузећа о положају објекта у односу на зоне санитарне заштите изворишта (Правилник о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката и садржини мишљења у поступку издавања водних услова (Сл. гл. РС, бр. 74/10). Поред ових докумената које је неопходно имплементирати у Студију, у поглављу 8 треба нагласити неопходност прибављања водних услова пре почетка извођења радова на реализацији предметног пројекта, као и каснијег прибављања водне сагласности и водне дозволе.
- 4) Навести координате простора, површину, парцеле које обухватају као и власништво, страна 5 и 6. Све објекте који се наводе треба приказати на ситуационом плану и сликама, а на приложеним сликама и графичким прилозима недостају објашњења и легенде, 12. – „У лето 2013. обављени су истражни радови у кругу комплекса Elixir Prahovo ...“ – у табели 2.1. су приказана геомеханичка својства узорака подине – приказати локације бушења на плану и навести Извештај који је рађен. Крајем новембра 2013. организовано је контролно бушење (3 бушотине) на простору будућег складишта, фазе 1 и извештај геолога гласи: ...“ – Бушотине о којима се пише приказати на плану јер како је сада приказано на сликама се не види шта је и где I фаза. Помиње се Извештај геолога, а не наводи се извор (ни у списку литературе), као ни назив Извештаја и зашто је рађен.
- 5) 2.5. Хидролошке карактеристике Дунава и изворишта водоснабдевања – према члану 3. Правилника о садржини студије... (тачка 4), треба детаљније описати и графички приказати податке о изворишту водоснабдевања, а нарочито зоне санитарне заштите и њихову угроженост. Дефинисати која се вода користи: постојећи прикључак на водовод или сопствени бунар (за који је потребно урадити пројектну документацију).
- 6) 2.9. Пејзаж и 2.10. Непокретна културна добра – помиње се лежиште?
- 7) 3.3. Приказ врсте и количине потребне енергије, воде и материјала ... – нису приказане врсте и количине енергије, воде итд. у процесу складиштења пепела и шљаке из топлане
- 8) страна 41. – „Лоше стране ове локације везане су за чињеницу да се пољопривредно земљиште губи и претвара у индустријски плац, вероватно трајно“. – потребна је сагласност за промену намене земљишта од надлежног органа.
- 9) 5. Приказ стања животне средине на локацији и ближој околини. – стр. 50, стр. 60 итд. где год се помињу мерне тачке где су вршена одређена мерења, приказати на плану са свим врстама анализа и мерним тачкама (нпр. на слици 5.1, страна 41 и слици 5.3 страна 49 није прегледно)
- 10) Процена утицаја на животну средину у случају удеса. – стр. 104: „За годишњу продукцију фосфогипса од 350.000 t, потребно је обезбедити акумулациони простор од 370.000 m³“, а на страни 36. пише „Прорачун је дат за годишњу

продукцију фосфогипса од 460.000 t и потребни акумулациони простор од 485.000 m³“, страна 37. „Дакле, укупно ће се потрошити 643.680 kWh/god што за годишњи капацитет складиштења фосфогипса од 350.000 t даје норматив од 1,84 kWh/t ускладиштеног фосфогипса“. – који је податак и прорачун важећи

- 11) Потребно је приложити Сагласност надлежног министарства за промену намене пољопривредног земљишта или у поглављу 8 Студије (које се бави мерама које је неопходно предузети за заштиту животне средине) јасно навести обавезу носиоца пројекта за њено прибављање.
- 12) У поглављу 8 обавезно унети неопходност израде Пројекта рекултивације за предметно складиште.
- 13) Министарство пољопривреде и заштите животне средине донело је 24.10.2014. Решење број: 350-02-68/2014-16 којим се издаје сагласност на „Пројекат санације и ремедијације депоније фосфогипса на локацији у Прахову, општина Неготин“. Ово решење приложити у прилогу Предметне Студије, а обавезе које оно намеће обавезно уврстити у мере које су дате у поглављу 8 Студије. Те обавезе се односе на спровођење Пројектом предвиђених решења и динамике радова на санацији и ремедијацији постојеће (старе) депоније, као и спровођење Програма мониторинга који је предвиђен поменутим Пројектом санације и ремедијације.
- 14) У Студији написати да ли постоје подаци да је пиритна изгоретина коришћена као геолошка баријера и каква су искуства. Такође, да ли постоје искуства или испитивања о комбинованом коришћењу пиритне изгоретине и HPDE фолије као водонепропусног слоја?
- 15) На 36. страни је приказан састав фосфогипса у зависности од тога да ли фосфат потиче из Сирије или Тогоа. Из текста није јасно колико често (тј. у ком проценту се користе једни, а у ком други фосфати), као и да ли се користе фосфати и са неких других локација.
- 16) Недостају подаци о испитивањима нивоа јонизујућег зрачења предметног фосфогипса, као и о сличним испитивањима на другим локацијама. Уколико не постоје подаци о мерењима радиоактивности за предметни фосфогипс, у мерама предвидети обавезу мерења радиоактивности са старе депоније пре почетка формирања нове депоније, као и периодична мерења јонизујућег зрачења фосфогипса у каснијим фазама реализације пројекта. Овиме би се отклониле све евентуалне сумње у погледу радиоактивности фосфогипса до које може да дође у зависности од локације са које се допрема фосфатна руда.
- 17) Образложити термин „опаци минерали“ који се помиње на странама 36 и 105.
- 18) На странама 59 и 105 је погрешно наведено да су у периоду мерења укупне таложне материје само у два дана прелазиле граничне вредности. Правилније би било рећи да су два узорка била изнад максимално дозвољених вредности, из разлога што се ова узорковања обављају на месечном нивоу, а затим је врши усредњавање према броју дана колико је трајало узорковање.
- 19) Такође, на страни 59 се наводи да је Градски завод за јавно здравље из Београда извршио узорковање амбијенталног ваздуха за потребе одређивања „нултог стања“. Из текста није јасно да ли је вршено одређивање још неког од полутаната у амбијенталном ваздуху или само HF. Уколико постоје подаци и за друге загађујуће материје као што су на пример: суспендоване честице (PM₁₀ или PM_{2,5}), SO₂, NO_x, тешки метали и сл. потребно их је приложити у Студији.

- 20) Ускладити коментар на страни 63 са подацима који су дати у табели 5.14.
- 21) Правилник о граничним вредностима, методама мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података (Сл. гласник РС, бр. 54/92 и 19/06) је стављен ван снаге. Он се помиње на 68, 124. и 130. стани, те би га требало изоставити из Студије. Табела 6.3 на 68. стани би требало да садржи граничне вредности које су прописане Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Сл. гл. РС, бр. 11/10, 75/10 и 63/13). Такође, када се говори о ваздуху, у свим деловима Студије, термин „имисија“ потребно је заменити термином „квалитет ваздуха“.
- 22) На 102. страни се наводи да предвиђена потрошња техничке воде у процесу производње износи $2700 \text{ m}^3/\text{h}$? Да ли је у питању грешка?
- 23) На 103. страни је назначено да ће се експлоатација, посматрано у односу на заузету површину, одвијати у 4 фазе, док је на више места у тексту, као и у одговарајућим графичким прилозима било речи о 3 фазе.
- 24) У мере заштите (поглавље 8) уврстити и поступак складиштења пепела и шљаке описан у поглављу 3.2.5. Посебну пажњу обратити на транспорт и одлагање пепела, како би се избегло разношење пепела и оштећење геомембране.
- 25) Мониторинг квалитета ваздуха прерадити у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (Сл. гл. РС, бр. 11/10, 75/10 и 63/13). Пре свега, предвидети периодична мерења суспендованих честица фракције PM_{10} и то у околини најближих кућа, као и у правцу дувања доминантних ветрова. Такође, је препоручљиво да се у фракцији суспендованих честица PM_{10} врши и одређивање садржаја осталих потенцијално присутних штетних материја које карактеришу фосфогипс. Осим тога, могу се организовати и повремени мерења таложних материја и садржаја загађујућих материја у њима на већем броју мерних места чиме би се покрили сви правци у околини предметне депоније. Међутим, у Студији не треба да стоји да се мерење наталожених честица врши уређајима „Bergerhoff“, јер то нити захтева поменута Уредба, нити су „Bergerhoff“ седиментатори ни у једном аспекту у предности над седиментаторима које се код нас уобичајено користе.
- 26) Код мониторинга квалитета вода, предвидети и периодична мерења квалитета воде која ће се појављивати на депонији. Ова мерења је потребно обављати у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Сл. гл. РС, бр. 67/11)
- 27) Такође, техничка комисија је разматрајући примедбе заинтересоване јавности (еколошких удружења "ГЕРГИНА", "БАДЕМ" и "ПРЕПОРОД"), констатовала да су исте делом оправдане, те у складу са тим, обавезује носиоца пројекта да:
- Јасније одреди границе и површине на само једној локацији за одлагање пепела која је поменута у Студији, која ће бити окружена са најмање три стране висинским бевемима фосфогипса;
 - У Студији је потребно детаљније описати и могуће негативне последице одлагања пепела и предвидети све мере за њихово минимизовање, као што су: транспорт камионима са прекривеним сандуцима, пралиште за точкове, орошавање локалитета са пепелом.
 - Детаљније обрадити фосфогипс и у анализу додати и испитивања сировине и од ње насталог нуспроизвода и са других локација које се користе у производњи

фосфорне киселине у постројењу у Прахову. Посебан осврт је потребно направити на присуство радионуклида и њихов потенцијални утицај на повећање нивоа јонизујућег зрачења.

- У Студији је неопходно да у мере буде додата обавеза узорковања и испитивања фосфогипса након сваког увоза сировине, због променљивог састава и порекла полазне сировине – сирових фосфата;
 - Цео одговор која се односи на проблем појаве великих количина атмосферских вода на депонији, заједно са приложеним делом Идејног пројекта требало би имплементирати у Студију. Потребно је и додатно појаснити да ли ће запремина резервне касете бити довољна да прими сав вишак воде који не буде могао да прихвати ободни канал у фази 1;
 - Заштита бочних страна иницијалног насипа фолијом мора бити наглашена у Студији, а посебно у делу у коме се обрађују мере заштите животне средине;
 - Одговор Обрађивача на питање везано за воде које се јављају на месту бивше депоније пиритне изгоретине имплементирати у Студију;
 - У Студији детаљније обрадити питања евентуалног појављивања флуоросиликатне киселине (H_2SiF_6), као и евентуално испаравање једињења флуора, сумпора и хлора;
 - Одговоре Обрађивача на примедбе бр. 12 и 13 Еколошког друштва „Бадем“ потребно је имплементирати у Студију;
 - Други пасус поглавља 3.2.4 Студије које се назива *Изузимање фосфогипса са складишта*, потребно је допунити са следеће две реченице из Идејног пројекта: „Није предвиђено да се тај пут асфалтира, већ само да се уваља и наспе туцаником ради транспорта у свим временским условима. Уколико се покаже да је пласман (фосфогипса) реалан, онда остаје Инвеститору да пут асфалтира и прилагоди режиму саобраћаја“;
 - Предвидети мерења радиоактивног зрачења на локацији старе депоније, као и периодична мерења нивоа радиоактивности, током запуњавања нове депоније;
 - У Студији предвидети мере које ће се односити на евентуални транспорт продаога пепела кроз насељена места и разношења пепела на пнеуматицима;
 - обављати редован мониторинг стања на и у околини депоније, узорковањем и анализом узорака из пијазометарских бушотина, којих би требало да има најмање три (3) како би резултати мерења били веродостојни;
 - обезбедити депонију од приступа неовлашћених лица, како би се избегла било каква могућност неконтролисаног одлагања отпада.
- Поменуте примедбе требало би додати раније приложеним примедбама чланова Техничке комисије
- 28) У складу са ЕСПОО Конвенцијом коју је Република Србија ратификовала 2007. године, због потенцијално могућег негативног утицаја предметног пројекта на суседне државе (Румунију и Бугарску), обавезно је извршити обавештавање (преузимање нотификације са сајта Еспоо конвенције www.unesc.org/env/cia - поунити образац и припремити нетехнички резиме на енгл. језику и исти доставити овом органу, како би се у складу са процедуром извршило обавештавање потенцијално погођених страна овим пројектом).

Имајући напред наведено у виду, за потребе позитивне оцене предметне Студије, потребно је горе поменуте примедбе узети у обзир и поступити у складу са њима - потребно је исправити уочене недостатке, пропусте и грешке - дорадити предметну Студију и поново доставити овом органу у року од 60 дана од дана пријема овог дописа у складу са чланом 23. став 3 Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04, 36/09).

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
По решењу о овлашћењу
бр. 119-01-5/17/2014-09 од
03.06.2014.

Проф. др Зоран Рајић

Достављено:

- Наслову
- Еколошком удружењу "ГЕРГИНА", Милутина Стојановића 18, 19300 Неготин
- Еколошком удружењу "БАДЕМ", Хајдук Вељкова 3, 19300 Неготин
- Еколошком удружењу "ПРЕПОРОД", 19330 Прахово
- Архиви